

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2012. május 25.

KÖZGAZDASÁGI ALAPISMERETEK (ÜZLETI GAZDASÁGTAN)

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**NEMZETI ERŐFORRÁS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

A javítási-értékelési útmutatóban feltüntetett válaszokra kizárólag a megadott pontszámok adhatók.

A megadott pontszámok további bontása csak ott lehetséges, ahol erre külön utalás van. Az így kialakult pontszámok csak egész pontok lehetnek.

Választást, rövid választ igénylő feladatok**1. feladat****8 pont****Nevezze meg a kipontozott vonalon a meghatározásokhoz tartozó fogalmakat!**

- a) **Adó tárgya:** az a dolog, tevékenység, amelyhez adófizetési kötelezettség kapcsolódik.
- b) A **fizetés napja** az a nap, amelyen a fizetést megtörténtnek tekintik.
- c) A **finanszírozás** a tevékenység pénzügyi fedezetének biztosítása, rendelkezésre bocsátása.
- d) A **kamat** meghatározott lejáratra, pénzintézettől visszafizetési kötelezettséggel kapott pénz használatának díja.
- e) **Saját váltó:** a kiállító saját nevében meghatározott összeg megfizetését ígéri az értékpapír jogos birtokosának.
- f) A **főkönyvi kivonat** olyan számviteli ellenőrző kimutatás, amely az adott napra tartalmazza a megnyitott, elővezetett főkönyvi számlák forgalom és egyenleg adatait.
- g) A **megoszlási viszonzszám** a statisztikai sokaság összetételét mutatja.
- h) A **statisztikai ismerv** a statisztikai sokaság egyedeire jellemző tulajdonság.

(8 x 1 pont)

2. feladat**4 pont****Állapítsa meg, hogy a megfogalmazások melyik eredménykategóriáról szólnak, írja le az eredménykategória pontos nevét!**

- A vállalkozás által értékesített saját termékek nettó eladási árai és előállítási költségei különbségeként megmutatja legfontosabb tevékenységének jövedelmét, amiből fedezi tevékenységének egyéb közvetett költségeit is.

Üzemi (üzleti) eredmény

- A megtermelt nyereségből az államot megillető rész (adó) levonása után a tulajdonos és a menedzsment között oszlik meg.
- Kizárólag a vállalkozás fizetett és kapott kamatai, árfolyamnyeresége és vesztesége különbségét, valamint a részesedései után kapott és járó osztalékokat mutatja.

Pénzügyi műveletek eredménye

- A tárgyévi tevékenység eredményeként ennyivel növekedik vagy csökken a vállalkozás saját tőkéje.

Mérleg szerinti eredmény

(4 x 1 pont)

Pont csak az eredménykategória pontos megnevezése esetén adható.

3. feladat**5 pont****Egy zrt. dolgozóinak megoszlása az átlagbér szerint (fő)**

Átlagbér (Ft/fő)	Létszám (2010. 01. 01.)	Létszám 2009. 01. 01.	Létszám * 2008. 01. 01.
90 000 – 140 000	5	6	6
140 001 – 190 000	10	10	12
190 001 – 240 000	25	24	26
240 001 – 290 000	10	12	14
Összesen	50	52	58

* félévi, negyedévi adatok, illetve más időpontokra vonatkozó jelölések is elfogadhatóak.
Az adatok teljesen szabadon választhatóak, de az összesen sor a létszám összege legyen!

- a) Nevezze meg a táblában szereplő statisztikai sor fajtáját, keletkezési módját!

Csoportosítással keletkezett mennyiségi sor

(1 + 1) = 2 pont

- b) Egészítse ki a statisztikai sort időbeli ismerv két lehetséges változatának fejrovatba történő beírásával! A táblázatot tetszőleges adattartalommal tegye teljessé!

2 pont

- c) Határozza meg a kapott tábla típusát!

Csoportosító tábla

1 pont

4. feladat**5 pont**

Nevezze meg az alábbi viszonyszámok fajtáját! Intenzitási viszonyszám esetén jelölje az egyenes (E) és a fordított (F) viszonyszámokat!

- a) Fizikai foglalkozásúak aránya egy kft-nél: **megoszlási viszonyszám**
b) Az anyagkészlet értéke évről évre nő: **dinamikus (lánc) viszonyszám**
c) Egy fizikai foglalkozására jutó nem fizikaiak száma: **koordinációs viszonyszám**
d) Egy fizikai foglalkozására jutó termelés értéke: **intenzitási viszonyszám E**
e) Fajlagos anyagfelhasználás: **intenzitási viszonyszám F**

(5 x 1 pont, csak teljes válasz esetén adható meg.)

5. feladat**9 pont**

Fejezze be a következő meghatározások leírását!

- a) Az igény a szükséglet kielégítésének módja, minősége, a hiányérzetet megszüntető konkrét eljárás. (1 pont)
b) Az EBKM egységesített betéti kamatlábműutató, amely az ügyfél által ténylegesen elérhető hozamot tükrözi. (1+1 pont)
c) A mérleg egy meghatározott időpontra (fordulónapra) vonatkozóan tartalmazza a vállalkozás vagyonát (eszközeit és azok forrásait), összevontan, pénzértékben. (1 pont)
d) Az adó az állam által jogszabályban kivetett, közvetlen ellenszolgáltatás nélküli befizetési kötelezettség. (1 pont)
e) A beruházások finanszírozási forrásai lehetnek: saját pénzeszköz, beruházási hitel, kötvénykibocsátás, vegyes. (Két meghatározás 1 pont, ennél több 2 pont.)

Esetenként más, de szakmailag korrekt megfogalmazás is elfogadható.

6. feladat**6 pont****Nevezze meg az alábbi gazdasági események bizonylatait!**

- a) Készpénzes fuvardíj külső bizonylata: **készpénzfizetési számla**
- b) Megbízuk a pénzforgalmi szolgáltatónk a bérek átutalására:
csoportos átutalási megbízás
- c) Készpénzben kifizettük az egyik dolgozónknak a kért előleget:
kiadási pénztárbizonylat
- d) Teljesítménybér számfejtésének alapbizonylata: **munkautalvány**
- e) Utasítjuk a bankot a beruházási szállítóval szembeni tartozás kiegyenlítésére:
egyszerű átutalási megbízás
- f) Anyagfelhasználáskor a készletcsökkenés kísérő bizonylata:
raktári (készlet) kivételezési jegy

(6 x 1 pont)

7. feladat**3 pont****Válassza ki és húzza alá a helyes meghatározásokat!**

1. „Az óvatosság elve azt jelenti, hogy nem lehet eredményt kimutatni akkor, ha az árbevétel, a bevétel pénzügyi realizálása bizonytalan.”
„A valódiság elve: a könyvvizetést és a beszámolót áttekinthető, érthető, a számviteli törvény által előírt, rendezett formában kell elkészíteni.”
- a) csak az első állítás igaz
b) csak a második állítás igaz
c) mindkét állítás igaz
d) egyik állítás sem igaz
2. Az év végi zárás során először zárjuk a(z)
a) eszköz jellegű számlákat.
b) eredmény jellegű számlákat.
c) költség jellegű számlákat.
d) forrás jellegű számlákat.
3. Eszközszámlák nyitása:
a) T 1., 2., 3. K 492. Zárómérleg számla
b) T 491. Nyitómérleg számla K 1., 2., 3.
c) T 492. Zárómérleg számla K 1., 2., 4
d) T 1., 2., 3. K 491. Nyitómérleg számla

(3 x 1 pont)

8. feladat**2 pont****Különböztesse meg az alábbi tulajdonságokat! Írjon M betűt a kipontozott vonalra, ha a jellemzés a márkára és V betűt, ha a védjegyre vonatkozik!**

- Név, jel, rajz, forma, szimbólum vagy ezek kombinációja **M**
- Egy áru vagy árucsoport megkülönböztető jelzése **V**
- Célja, hogy a gyártók termékeit megjelölje, megkülönböztesse a konkurenciától **M**
- Jogi oltalmat élvez, s kizárólag a birtokosa használhatja **V**

(2 helyes betűkijelölés 1 pont; 4 helyes kijelölés 2 pont)

9. feladat**8 pont****a) Nevezze meg a hiányzó marketingkommunikációs elemeket! (2x1 pont) 2 pont**

Reklámozás	Értékesítésösztönzés	Propaganda	Személyes eladás
katalógus	sorsjátékok	sajtótájékoztató	telemarketing
mozgókép	árukapcsolás	adományok	ügynöki áruminta
külső csomagolás		PR	
hirdetőtáblák		beszéddek	

(2 p)

(1 p)

(2 p)

(1 p)

Ha a két marketingkommunikációs rész megnevezése hiányzik, akkor az eszközök besorolása az adott oszlopokban nem értékelhető. Az oszlopok hibátlan kitöltésére adhatóak meg a pontok.

b) Írja be az alábbi promóciós eszközöket a megfelelő oszlopokba! 6 pont
 telemarketing, sajtótájékoztató, ügynöki áruminta, adományok, katalógus, mozgókép, sorsjátékok, PR, árukapcsolás, külső csomagolás, beszéddek, hirdetőtáblák

Számítást, bizonylatkitöltést, könyvviteli tételszerkesztést igénylő feladatok**1. feladat****10 pont**

Vállalkozásunk a BÉBÉ Kft. (1111 Budapest, Völgy u. 10., fizetési számlaszám 11704854-04100002-10000006, adószám: 21454036-2-41, ügyvezető Békés Béla, az értékesítő Nagy Nóra).

Értékesítünk 2011. május 5-én a K+L Kft.-nek (1115 Budapest, Hegy u. 5., fizetési számlaszám 11502345-03624125-30000002, adószám: 32622451-2-41, ügyvezető Kovács Karola), 500 db KLX terméket, bruttó eladási ára 6 000 Ft/db, (25% áfával növelt érték). A számla sorszáma: 0928. A fizetés módja beszedési megbízás felhatalmazói levél alapján, melynek benyújtása az értékesítést követő 20. napon történik.

A fenti adatok ismeretében jelölje ki a vállalkozás által elkészítendő bizonylatok kért információit!

A szükséges mellékszámításokat is írja le!

a) Az értékesítés belső bizonylata**5 pont**Bizonylat neve: **Vevő számla...**sorszáma: ...**0928**.A bizonylat kibocsátójának neve: ... **BÉBÉ Kft.**A bizonylaton szereplő végösszeg:**3 000 000 Ft..**A bizonylaton szereplő áfa összege:**600 000 Ft.....**A bizonylat kiállításának napja: ...**2011. május 5. ...**

(Soranként 1-1 pont.)

Az összegekre a mellékszámítás kijelölése nélkül a pont nem adható meg.

Mellékszámítások:

$$500 \times 6\,000 = 3\,000\,000 \text{ Ft}$$

$$3\,000\,000 / 1,25 = 2\,400\,000 \text{ Ft}$$

$$2\,400\,000 \times 0,25 = 600\,000 \text{ Ft (vagy } 3\,000\,000 \times 0,2)$$

b) Az értékesítés pénzügyi rendezésének kezdeményezése

5 pont

Bizonylat neve:**beszedési megbízás**.....

Benyújtás indoka: ...**felhatalmazó levél alapján**...

A bizonylatot kiállító vállalkozás neve, fizetési számlaszáma:

... **BÉBÉ Kft.** ... **11704854-04100002-10000006**

Az aláírásra jogosult neve: ... **Békés Béla**

A bizonylaton szereplő összeg: ...**3 000 000 Ft.**.. A bizonylat dátuma: ...**2011. május 25.** ..

(Soranként 1-1 pont.)

2. feladat

7 pont

Egy kft. anyagkészletének adatai

Időpont	Gazdasági esemény	Mennyiség (kg)	Egységár (Ft/kg)
Január 1.	Nyitókészlet	200	600
Január 8.	Beszerzés	800	625
Január 11.	Visszaküldés	40	625
Január 20.	Beszerzés	500	640
Január 22.	Minőségi engedmény		5%
Január 30.	Felhasználás	1 400

Számítsa ki:

a) a január havi anyagköltség értékét, ha a vállalkozás a FIFO eljárást alkalmazza!

2 pont

$$200 \times 600 = 120\,000 \text{ Ft}$$

$$(800-40) 760 \times 625 = 475\,000 \text{ Ft (1 p)}$$

$$440 \text{ kg} \times 608 (640 \times 0,95) = 267\,520 \text{ Ft (1 p)}$$

$$1\,400 \text{ kg} \quad 862\,520 \text{ Ft}$$

b) a január végi készlet mennyiségét és értékét!

2 pont

$$\text{Mennyisége: } (200 + 800 - 40 + 500) - 1400 = 60 \text{ kg (1 p)}$$

$$\text{Értéke: } 60 \text{ kg} \times (640 \times 0,95) = 60 \times 608 = 36\,480 \text{ Ft (1 p)}$$

c) a januári anyagfelhasználás értékét, átlagár alkalmazásával! (Az átlagárat szükség esetén kerekítse egész számra!)

3 pont

$$\frac{200 \times 600 + (800-40) \times 625 + 500 \times (640 \times 0,95)}{200 + (800-40) + 500} = \frac{899\,000 \text{ Ft}}{1460 \text{ kg}} = 615,75$$

$$\text{Átlagár: } 616 \text{ Ft/kg (2 p)}$$

$$\text{Anyagfelhasználás értéke: } 1\,400 \text{ kg} \times 616 \text{ Ft/kg} = 862\,400 \text{ Ft (1 p)}$$

3. feladat**6 pont**

Számítsa ki, hány forintot utalnak át Kiss Károlynak 2011. május 4-én az alábbi adatok alapján!

Április havi bruttó bére 180 000 Ft, a százalékos levonásokon kívül más levonási tétele nem volt. Az adókedvezményt igénybe kívánja venni.

(Nyugdíjjárulék 10,0%, egészségbiztosítási járulék 6,0%, munkaerő-piaci járulék 1,5%, a személyi jövedelemadó egységesen 16,0%. Adójóváírás 2 750 000 Ft-ig 12 100 Ft. Szuperbruttó adóalapkiegészítés +27%.)

Bruttó bér			180 000 Ft	
Levonások:	személyijövedelemadó-előleg	24 476		
	nyugdíjjárulék (180 000 x 0,1)	18 000		
	egészségbiztosítási járulék	10 800 (1 p)		
	munkaerő-piaci járulék	2 700	- 55 976 Ft	(1 p)
Nettó (átutalandó) bér			124 024 Ft	(1 p)
Szja.	$180\,000 \times 1,27 = 228\,600$ Ft	(1 p)	$228\,600 \times 12 = 2\,743\,200 < 2\,750\,000$ Ft	
	$228\,600 \times 0,16 = 36\,576$ Ft	(1 p)		
	$36\,576 - 12\,100 = 24\,476$ Ft	(1 p)		

4. feladat**12 pont**

Számítsa ki az alábbi adatok alapján a vállalkozás 2011. évi eredményét összköltség eljárással! („A”)

Értékesítés árbevétele (25%-os áfával együtt)	187 500 000 Ft
Egyéb ráfordítások	8 000 000 Ft
Összes költség	88 000 000 Ft
Pénzügyi bevételek	28 000 000 Ft
Egyéb bevételek	15 000 000 Ft
Rendkívüli bevételek	4 000 000 Ft
Értékesítés közvetlen ráfordításai	62 000 000 Ft
Pénzügyi ráfordítások	19 000 000 Ft
Rendkívüli ráfordítások	4 500 000 Ft

Saját termelésű készletek adatai:

Megnevezés	Nyitóállomány	Záróállomány
Befejezetlen termelés	1 600 000	1 200 000
Félkész termékek	2 200 000	1 200 000
Késztermékek	2 000 000	3 500 000

Adóalapot módosító korrekciós tétel +400 000 Ft, társasági adó 10%. Osztalékként az adózott eredmény 15%-át fizetik ki.

Az eredmény kiszámításának munkatáblája:

Eredménykimutatás sorai	E Ft
Értékesítés nettó árbevétele	150 000 (1 p)
Aktivált saját teljesítmények értéke	+ 100 (1 p)
Egyéb bevételek	15 000
Összes költség	-88 000
Egyéb ráfordítások	-8 000
Üzemi (üzleti) eredmény	69 100 (1 p)
Pénzügyi műveletek bevételei	28 000
Pénzügyi műveletek ráfordításai	19 000
Pénzügyi műveletek eredménye	+9 000 (1 p)
Szokásos vállalkozói eredmény	78 100 (1 p)
... Rendkívüli bevételek	4 000
... Rendkívüli ráfordítások	4 500
... Rendkívüli eredmény.....(1 p)	-500 (1 p)
Adózás előtti eredmény	77 600 (1 p)
...Adókötelezettség.....	-7 800 (1 p)
Adózott eredmény	69 800 (1 p)
- Fizetett osztalék	-10 470
...Mérleg szerinti eredmény...(1 p)	59 330 (1 p)

Az eredménykimutatásban adott pontok a mellékszámítások kijelölésének hiányában nem adhatók meg. Hibás eredményre nem adható pont, de az elvi (szakmai) hibát nem eredményező összeggel a további számításokra (ha azok módszere helyes), a pontszámok megadhatóak!

Mellékszámítások kijelölése:

$187\,500 \text{ E Ft} / 1,25 = 150\,000 \text{ E Ft}$

Állományváltozások

$1\,200\,000 - 1\,600\,000 = -400\,000 \text{ Ft}$

$1\,200\,000 - 2\,200\,000 = -1\,000\,000 \text{ Ft}$

$3\,500\,000 - 2\,000\,000 = +1\,500\,000 \text{ Ft}$

Összesen $+100\,000 \text{ Ft}$

(Vagy $5\,900\,000 - 5\,800\,000 = +100\,000 \text{ Ft}$)

Társasági adó

Adóalap: $77\,600 \text{ E Ft} + 400 \text{ E Ft} = 78\,000 \text{ E Ft}$

Adó: $78\,000 \text{ E Ft} \times 0,1 = 7\,800 \text{ E Ft}$

Osztalék: $69\,800 \text{ E Ft} \times 0,15 = 10\,470 \text{ E Ft}$

5. feladat**15 pont****Könyvelje le az alábbi gazdasági eseményeket!**

1. Alapanyag-beszerzés 5 000 000 Ft + 25% áfa.
2. Alapanyag-vásárlás fuvardíja a készpénzes számla végösszege szerint 150 000 Ft (120 000 Ft + 30000 Ft áfa).
3. Terhelési értesítés 3 000 000 Ft beruházásra szánt pénzeszköz elkülönítéséről.
4. A vásárolt alapanyag minőségi hibája miatt 2,0% engedményt kértünk és kaptunk.
5. Gépvásárlás számla szerinti végösszege 8 000 000 Ft, melyből 1 600 000 Ft az áfa összege.
6. Jóváírási értesítés az elkülönített pénzeszközzel.
7. Időszak bérköltsége 12 000 000 Ft.
8. Üzembe helyezték a gépet.
9. A tárgyidőszak értékcsökkenési leírása 200 000 Ft.
10. Elkészült termékek raktárra vétele önköltségen 6 000 000 Ft.
11. Késztermékeladás: az értékesítés önköltségen 7 000 000 Ft, eladási áron 10 000 000 Ft + 25% áfa.
12. Bankértékesítés a beruházási szállítók kiegyenlítéséről: az elkülönített pénzt felhasználták (3 000 000 Ft), a többit az engedélyezett hitelkeret terhére egyenlítették ki (5 000 000 Ft).

Vegyesnapló.....					Összesen 15 pont			
Sor-szám	T szála. száma	Tartozik számla neve	K szála. száma	Követel számla neve	Szöveg	Tartozik összeg	Követel összeg	
1.	211	Alapanyagok	454	Szállítók	Alapanyag beszerzés	5 000 000	5 000 000	1 p
	466	Előzetesen felsz. áfa	454	Szállítók	Alapanyagvásárlás áfája	1 250 000	1 250 000	
2.	211	Alapanyagok	381	Pénztár	Fuvardíj	120 000	120 000	1 p
	466	Előzetesen felsz. áfa	381	Pénztár	Fuvardíj áfája	30 000	30 000	
3.	389	Árvezetési számla	384	Elszámolási betét	Pénzeszköz elkülönítése	3 000 000	3 000 000	1 p
4.	454	Szállítók	211	Alapanyagok	Minőségi engedmény	100 000	100 000	1 p
	454	Szállítók	466	Előzetesen felsz. áfa	Minőségi engedmény áfája	25 000	25 000	
5.	161	Befejezetlen beruházások	455	Beruházási szállítók	Gépbeszerzése	6 400 000	6 400 000	1 p
	466	Előzetesen felsz. áfa	455	Beruházási szállítók	Gép beszerzés áfája	1 600 000	1 600 000	
6.	385	Elkülönített betétszámla	389	Árvezetési számla	Pénzeszköz elkülönítése	3 000 000	3 000 000	1 p
7.	54	Bérköltség	471	Jövedelemelszámolási számla	Bérköltség	12 000 000	12 000 000	1 p
8.	131	Műszaki gépek, berend.	161	Befejezetlen beruházások	Aktiválás	6 400 000	6 400 000	1 p
9.	57	Értécsökkenési leírás	139	Műszaki gép., ber. értékcs.	Értécsökkenési leírás	200 000	200 000	1 p
10.	25	Késztermékek	581	Saját term. készl áll. vált.	Raktárra vétel	6 000 000	6 000 000	1 p
11.	311	Belföldi követelések	91	Értékesítés nettó árbevétele	Értékesítés árbevétele	10 000 000	10 000 000	1 p
	311	Belföldi követelések	476	Fizetendő áfa	Értékesítés áfája	2 500 000	2 500 000	1 p
	581	Saját term. készl áll. vált.	25	Késztermékek	Értékesítés önköltségen	7 000 000	7 000 000	1 p
12.	455	Beruházási szállítók	385	Elkülönített betétszámla	Beruh. száll. kiegyenlítése	3 000 000	3 000 000	1 p
	455	Beruházási szállítók	444	Beruházási hitel	Beruh. száll. kiegyenlítése	5 000 000	5 000 000	1 p